

Nytt arbeidsredskap for diagnostisering av demens

– Innleggelse i sykehjem kan utsettes i opptil ett år dersom demens blir konstatert tidlig i forløpet og pårørende og pasient blir fulgt opp av helsepersonell.

Det sier prosjektleder Anne Brækhus og henviser til en undersøkelse fra New York (1). Sammen med psykiater Knut Engedal har hun utarbeidet arbeidsredskap til bruk i demensutredning i primærhelsetjenesten.

Underdiagnostisert

– Demens er en underdiagnostisert sykdom på tidlig stadium, som leger ofte mangler kunnskap om for å stille riktig diagnose, sier Brækhus. Hun viser til at 15% av alle over 80 år og 70–80 % av alle som er innlagt i sykehjem, lider av en eller annen form for demens.

– Omsorg for denne gruppen koster 12–14 milliarder kroner i året, og her er det mye å spare ved en mer treffsikker og tidlig utredning, som også kan fremme livskvaliteten for pasientene, sier hun.

Utredningsverktøyet er todelt og retter seg til allmennlegen og til sykepleiere og ergoterapeuter. Disse skal først kartlegge pasientens situasjon og levere et kartleggingsskjema til primærlegen før pasienten utredes videre.

Skjemaet til allmennlegene er systematisk bygd opp med anamnese, somatisk undersøkelse, testing av mental funksjon ved hjelp av faktaspørsmål til pasienten og Mini mental status-test (MMS), blodprøver og vurde-



– Utredningsverktøyet skal gjøre det lettere for allmennlegen å diagnostisere demens, sier Anne Brækhus. Foto N. Husom

ring av delirium og depresjon. Også diagnostiske kriterier og tiltak som bør drøftes med pasient og pårørende inngår i utredningen. Skjemaet og retningslinjer for hvordan informasjonen skal tolkes, skal hjelpe legen til lettere å stille diagnosen demens og sette i gang tiltak.

– Jo tidligere legen kan konstatere demens, jo bedre er mulighetene for både medikamentell og ikke-medikamentell behandling, sier Anne Brækhus. Ifølge henne er det også enklere å behandle tilleggssykdommer både av somatisk og psykiatrisk karakter hvis sykdommen er utredet og diagnostisert.

Hun er imidlertid mest opptatt av mulighetene for ikke-medikamentell behandling

for denne pasientgruppen: – For eksempel har det vist seg at informasjon på et tidlig stadium og tett oppfølging av pasient og pårørende med blant annet tekniske hjelpemidler, er svært viktig for at pasienten kan bo hjemme så lenge det er ønskelig.

Hun nevner hjelpemidler for å holde rede på dagene, automatisk lys når de står opp om natten og ferdig innleste lydbånd av pårørende med korte instruksjoner om daglige gjøremål så pasienten kan klare seg selv uten kontinuerlig tilsyn (3).

Papir- og PC-basert

Utredningsverktøyet er utviklet i forbindelse med prosjektet Er det demens? i regi av Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens ved Klinikk for geriatri og rehabilitering ved Ullevål universitetssykehus. Heftene finnes i papirutgave og i en PC-basert versjon. Disse kan bestilles via telefaks 23 01 61 61 eller via e-post: post@nordemens.no

Kontakt Anne Brækhus: anne.brakhus@nordemens.no

– Nina Husom, Tidsskriftet
nina.husom@tidsskriftet.no

Litteratur

1. Mittelman MS, Ferris SH, Shulman E, Steinberg G, Levin B. A family intervention to delay nursing home placement of patients with Alzheimer disease. A randomized controlled trial. JAMA 1996; 276: 1725–31.

Tilrettelegging for røyking i skolen

På en norsk videregående skole, det kan være det samme hvilken, står avbildede skilt på veggen. Det viser til et avmerket felt på skolens område, der det er riktig koselig med benker og bord og det er tillatt å røyke.

Det er ut fra mitt syn utmerket at samfunnet engasjerer seg i å få folk til å la være å begynne å røyke, eventuelt til å slutte å røyke. Da må da skolen være en viktig arena for å skape holdninger. Er skolens egne holdninger entydige i denne sak?

– Øivind Larsen



Skrivekurs på engelsk

I september 2002 holder britiske John Kirkman seminar for forskere, lærere og forfattere, i samarbeid med Tidsskriftet. For mange forskere er det å skrive artikkelen ofte det tyngste arbeidet. Når komplisert innsikt skal omsettes i klar tekst til en vanligvis bred leserkrets, skal det mye erfaring til å se hvordan skrivingen skal legges an. De fleste redaktører har erfart at selv meget dyktige forskere strever med å være tilstrekkelig presise og ikke minst kortfattede.

Tidsskriftet har mottatt de beste skussmål fra redaktøren av The Lancet når det gjelder John Kirkman, en erfaren journalist og redaktør, som bl.a. er brukt i opplæring av deres manuskriptredaktører og medisinske redaktører. Han er også benyttet av BMJ. Kirkman avholder 11. september i Oslo, i samarbeid med Tidsskriftet, et dagsseminar om å skrive medisinske og naturvitenskapelige artikler. Interesserte kan kontakte John Kirkman (kirkman.ramsbury@btclick.com).